

A határozott nemen túl

Egy töviskoronás gorillát ábrázoló, színházi előadást hirdető plakát lemázolásáról szóló híradás kapcsán több kérdés is megfogalmazódott bennem. A plakát alapja ugyanis egy festmény, és mint minden képzőművészeti alkotás, nyitott az értelmezésre, több olvasata is lehet. Feliratozva azonban egy előadást reklámozó hirdetés, és ennek következtében nem árt, sőt kívánatos, ha valamilyen jelet jelzi azt, hogy miről szól az előadás. Kapcsolódnia kell hozzá, akár egy irodalmi alkotás esetében a címnek a tartalomhoz. A gorilla az egyik szereplője az előadásnak, a töviskorona azonban miért kerül az özőnvíz történetére utaló előadás plakátjára? Keresztyéneknek egyértelmű, de több értelmező szótár és enciklopédia meghatározása szerint is a töviskorona az a tüskés ágakból font koszorú, amelyet keresztrefeszítése során Krisztus fejére helyeztek, ezzel gúnyolták. Jézus szenvedésének eszköze miként köthető ahhoz a színjátékhoz, amelyben több néző állítása szerint nem jelenik meg, és semmiféle utalás nincs rá? Milyen célból került Marosvásárhely főterére ez a keresztyéneket irritáló plakát?



Párbeszéd helyett – levágott színházi plakát Marosvásárhely főterén

Öntsünk tiszta vizet a pohárba, gondoltam, és állampolgári jogommal, illetve a törvény adta lehetőséggel élve, közérdekű adatok igénylésével fordultam a produkciót színpadra vivő intézményhez. Kérdéseim elsősorban arra vonatkoztak, hogy mi indokolja a töviskoronának a plakáton való megjelenítését, de többek közt megkérdeztem azt is, hogy miért nem ajánlják 14 éven aluliaknak az előadás megtekintését. A beadványomra érkezett választ olvasva semmivel se lett tisztább a kép. A művészi és rendezői koncepció része mindaz, ami felől érdeklődöm – ennyit tudtam meg. Egy közpénzből (adóinkból) fenntartott intézmény vezetőjétől ennél többet várok el! Ha már a konkrét kérdésekre nem felel, és koncepcióra hivatkozik, akkor ismertesse, hogy miben is áll, mit céloz meg a művészi felfogás, mi az elképzelés. Ennek hiányában annyira meredeknek és a reklám szempontjából értelmetlennek találom a plakáton szereplő elemek társítását, mintha egy zöldségkereskedő fehérneműket és autóalkatrészeket tenne üzlete kirakatába, így kínálná eladásra termékeit. Ha az utcáról betévedt érdeklődő nem értene, hogy miért e szokatlan társítás, akkor jönne a koncepcióra való hivatkozás meg a sopánkodás, hogy milyen szomorú, hogy van, aki számára ez nem nyilvánvaló. A gyanútlan vásárló pedig hadd álldogáljon a kirakat előtt, okolja és szégyellje magát, ha nem érti, hogy mi a koncepció. Már ha van. Mert kielégítő válasz hiányában arra is gondoltam, hogy olyan lehet ez a koncepció, mint a mesebeli császár új ruhája. Hogy a buta, gonosz, hazug ember nem láthatja, és mert nem akar annak látszani, senki sem kockáztatja meg a kérdést, hogy tulajdonképpen milyen ruháról van szó. Az előadás ismertetőjében az áll, hogy a színjáték szerzői olyan kérdésekkel szembesítenek, mint: „*Meddig vagyunk*

hajlandók elmenni, hogy a saját igazunknak érvényt szerezzünk? Mi kell ahhoz, hogy felelősséget vállaljunk szellemi és spirituális fejlődésünkért, a minket körülvevő világért és egyáltalán a jövőnkért?”

Pákolitz István

Se több, se kevesebb

Belefáradsz a prédikálásba.
Mit érsz vele?

Nagyon makacs a gonoszság.
S a szónak alig van hitele.

De hallgathatsz, ha szólnod
adatott?

Bólinthatsz a csalattatásra?

Ami látszatra fölösleges,
mégse történik hiába.

S az igaz is igazabb lesz,
ha szépen mondd.

Se több, se kevesebb:
ennyi a dolgod!

Kérdések tehát bőven vannak. A válaszokat keresem magam is, miközben mások válaszára várok. Meggyőződésem, hogy beszélünk, magyarázunk, érvelünk kell, ahelyett, hogy különböző rongálóeszközökkel a plakátnak vagy egymásnak esnénk. Nem feltételezem, hogy a bántás, a feszültségkeltés lett volna az alkotók szándéka, inkább valamilyen rosszul sikerült, át nem gondolt, elhibázott képzetársításra gyanakodom. Az előítéletektől mentes, kölcsönös tisztelet lehet az alapja annak, hogy a művészi szabadság és az emberi méltóság határait békés módon, de határozottan kijelöljük.

• BUSTYA SÁNDOR